

کتابچه راهنمای کتاب

جلد اول و دوم

آموزش مبانی موسیقی به کودکان

منیره رفیعیان
مجید رفیعیان

انتشارات بسته‌نگار

مؤسسه‌ی فرهنگ‌هنری بسته‌نگار سپاهان
اصفهان، خانه اصفهان، خیابان گلخانه،
سه راه ماه فرخی، پلاک ۶۶
تلفن: ۰۳۱ ۳۴ ۲۰ ۳۰۰۴ - ۶
همراه: ۰۹۱۳ ۱۱۴ ۶۵ ۰۲
www.BastehNegar.com

جهت دانلود رایگان فایل کتابچه راهنمای گل پونه ها،

بارکد زیر را اسکن تا به فایل های مربوطه دسترسی پیدا

نمایید. همچنین می توانید به آدرس اینترنتی زیر بارکد

مراجعه کنید.

<http://bastenegar.com/basteh-negar-free-download-books/>

ناشران شهر کتابهای
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	:	رقیعیان اصفهانی، منیره ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور	:	گل پونه ها: آموزش مبانی موسیقی به کودکان نویسندگان منیره رقیعیان، مجید رقیعیان : تصویرگر آرزو صادقی
مشخصات نشر	:	اصفهان: بسته نگار ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	:	آ: ۲۲ × ۲۹ س م
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸۸۹-۴-۳
شابک دوره	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸۸۹-۴-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	گروه سنی ب و ج
عنوان دیگر	:	آموزش مبانی موسیقی به کودکان
موضوع	:	کودکان — موسیقی — آموزش
موضوع	:	Instruction and study — Music — Children
شناسه افزوده	:	رقیعیان اصفهانی، مجید، ۱۳۵۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۳۹۲۵۲

کتاب	:	گل پونه ها: آموزش مبانی موسیقی به کودکان - جلد اول
نویسندگان	:	منیره رقیعیان، مجید رقیعیان

تصویرگر	:	آرزو صادقی
طراح گرافیک	:	محمدرضا حافظی با همکاری آرزو صادقی

ناشر	:	انتشارات بسته نگار
نوبت چاپ	:	اول - ۱۴۰۰ - ویرایش جدید
چاپ اول تا یازدهم	:	انتشارات صنوبر، ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۳
چاپ دوازدهم تا بیست و یکم:	:	انتشارات بسته نگار، ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰
تیراژ	:	۲۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی	:	سپاس
چاپخانه	:	زمان
صحافی	:	آدینه
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸۸۹-۴-۳
شابک دوره	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۸۸۹-۴-۳
قیمت	:	۶۵/۰۰۰ تومان

انتشارات بسته نگار

مؤسسه فرهنگی هنری بسته نگار سپاهان
اصفهان، خانه اصفهان، خیابان گلخانه،
سه راه ماه فرخی، پلاک ۶۶
تلفن: ۰۳۱ ۳۴ ۲۰ ۳۰۰۴ - ۶
همراه: ۰۹۱۳ ۱۱۴ ۶۵ - ۲
www.BastehNegar.com

«پیش‌گفتار چاپ اول تا بیست و یکم»

امروزه اهمیت آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان بیشتر از گذشته مورد توجه جامعه‌ی ما قرار گرفته است. افزایش روزافزون متقاضیان یادگیری موسیقی - به خصوص کودکان و نوجوانان - ضرورت تهیه‌ی برنامه‌هایی با کیفیت و غنی را به همه گوشزد می‌کند. در این بین مهم‌ترین نکته، روش‌های آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان است.

امروزه نیاز به روش‌های استاندارد در برنامه‌های آموزشی موسیقی بیش از پیش احساس می‌شود البته به گونه‌ای که پویایی، علاقه و خلاقیت را برای کودکان و نوجوانان به ارمغان آورد. چه بسا اگر روش آموزش صحیح نباشد بهترین و خلاق‌ترین استعدادها به منسه‌ی ظهور در نخواهند آمد و از این رو در بلندمدت زیان‌های بسیاری بر پیکر فرهنگ و هنر جامعه وارد می‌آید.

کتاب حاضر نگاه عمیقی به اهداف، روش‌ها و محتوای مطالب اولیه‌ی علم موسیقی دارد که بر پایه‌ی تجربه‌های آموزشی و عملی پیشگامان و مربیان موسیقی کودک و نوجوان بنا نهاده شده است. در واقع هدف از این کتاب ارائه‌ی مطالب اولیه و پایه‌گذاری برنامه و محتوای درسی دوره‌ی موسیقی کودکان و نوجوانان براساس یک چارچوب منطقی است تا هم کودک و هم مربی از آن بهره‌مند شوند. در اینجا ذکر چند نکته را ضروری می‌دانیم:

- محتوای کتاب با همراهی حداقل ۷۰۰ نفر از بچه‌های ۵ تا ۱۳ ساله در مدت ۳ سال - طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵ - به آزمایش درآمد و پس از بررسی نقاط ضعف و قوت به چاپ رسیده است. در این بین بیش‌ترین توجه به گروه سنی ۶ تا ۹ سال بوده است.

- ارزشیابی یادگیری، سنجش میزان توانایی‌ها و قابلیت‌های کودکان در زمینه‌ی موسیقی از دیگر اهداف این کتاب است.

- کتاب یک شیوه‌ی ملموس آموزشی را دنبال می‌کند و به طریقی ساده و روان به آموزش مبانی موسیقی می‌پردازد.

- هم‌چنین به مربیان پیشنهادها، روش‌های کاربردی و ساده‌ای را عرضه می‌کند که این خود می‌تواند روش آموزش نیز محسوب شود.

- درس‌های کتاب به جز مباحث پایانی (هم‌چون: علامت‌های تغییردهنده و فاصله) همگی در فاصله‌ی زمانی ۲ تا ۵ ماه (۸ تا ۲۰ جلسه) با توجه به گروه سنی بچه‌ها تدریس می‌شود.

- والدین محترم به یاد داشته باشند که بچه‌ها بسیاری از مطالب را - که در کتاب ذکر شده - از آن‌ها نیامده - با حضور مستمر در کلاس‌های موسیقی آموزش می‌بینند.

- در ابتدا و انتهای کتاب؛ روش تدریس، نکات آموزشی دروس و نمونه‌ی حل تمرین‌ها آمده است که به طور حتم مربی باید قبل از تدریس، آن‌ها را مطالعه و شیوه‌ی حل تمرین‌ها را مرور کند، زیرا در تمام نمونه‌ها نکته‌هایی نهفته است که توجه به آن‌ها اهمیت دارد.

- آشنایی مربی با روش‌های استاندارد آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان بسیار مؤثر و در روش تدریس مربی بسیار تأثیرگذار است.

در پایان وظیفه‌ی خود می‌دانیم که از همه‌ی عزیزانی که در روند شکل‌گیری این کتاب از لطف آن‌ها برخوردار بوده‌ایم صمیمانه سپاسگزاری کنیم، به‌خصوص از:

- پدر هنرمند و مادر هنردوست و دلسوزمان که گام‌های هنری خویش را مرهون تشویق‌ها و زحمات ایشان هستیم.

- دوست و مربی عزیزمان سرکار خانم پروانه دادخواه که تشویق‌ها و رهنمودهایشان همیشه چراغ راه ما بوده است.

- و دوستان عزیز خانم شهرزاد احمدپور سامانی و خانم ندا نصرافهانی که به ترتیب در زمینه‌های تهیه و تدوین کتاب زحماتی را تقبل نمودند.

پیش‌گفتار چاپ اول ویرایش جدید

بیش از ۱۵ سال از انتشار چاپ اول کتاب گل پونه ها گذشت و حال که در آستانه ی چاپ بیست و دوم از کتاب حاضر بودیم، ویرایش و تکمیل برخی مطالب، ضروری به نظر می رسید، زیرا که می تواند در روند آموزش به هنرجویان کمک، و به هنرآموزان ایده های نو ارائه کند؛ به خصوص اینکه ایده ی اولیه ی کتاب، براساس گستردگی بیشتر مطالب بنا شده بود، که به خاطر مشکلات عدیده به تعویق افتاد.

کتاب حاضر نگاه عمیقی به اهداف، روش ها و محتوای مطالب اولیه ی علم موسیقی، برای کودکان دارد که بر پایه ی تجربه های آموزشی و علمی پیشگامان و مربیان موسیقی کودک بنا شده است. در واقع هدف از تألیف و تنظیم این کتاب ارائه ی مطالب اولیه و پایه‌گذاری برنامه و محتوای درسی برای دوره های موسیقی کودک براساس یک چهارچوب منطقی است، تا هم کودک و هم مربی از آن بهره مند شوند و گفتنی است در این بین بیشترین توجه به گروه های سنی ۶ تا ۹ سال بوده، هر چند گروه هدف و استفاده کنندگان از کتاب، کودکان گروه های سنی ۵ تا ۱۳ ساله هستند.

ارزشیابی یادگیری، سنجش میزان توانایی ها و قابلیت های کودکان در زمینه ی موسیقی، وجود یک شیوه ی ملموس آموزشی به طریقی ساده و روان، وجود پیشنهاد ها، روش های کاربردی و ساده به مربیان، که خود می تواند نوعی روش آموزش نیز محسوب گردد، از مهمترین اهداف کتاب است. هر چند در این بین، مربیان بنا به ضرورت و رهیافت شخصی خودشان می‌توانند آموزش برخی درس ها را مورد تقدم و تأخر قرار دهند.

کتابچه راهنمای کتاب، که به دلیل صرفه جویی در هزینه ها، به صورت رایگان و در قالب فایل قابل دانلود بر روی سایت بارگذاری شده است؛ می تواند در راهنمایی و چگونگی تدریس هر صفحه از کتاب، بسیار مفید واقع شود. در کتابچه ی راهنمای کتاب، روش تدریس، نکات آموزشی درس ها و نمونه هایی از حل تمرین ها آمده است که به طور حتم مربی با مطالعه ی آنها به شیوه ی آموزش کتاب و حل تمرین ها احاطه پیدا می‌کند و می تواند تمرین هایی جدید و متنوع پدید آورد. این کتابچه حتی برای اولیای علاقمند نیز مثمرتر است؛ زیرا در تمام نمونه ها نکته هایی نهفته، که توجه به آنها اهمیت دارد.

اولیاء ناآشنا با رویکرد ها و روش های استاندارد آموزشی موسیقی کودک باشد و بایستی درس ها زیر نظر هنرآموزان مجرب تدریس شود، زیرا که بسیاری از مطالب در حوزه آموزش موسیقی به کودکان، در کتاب نمی‌گنجد و در کلاس درس باید تدریس و تمرین شوند.

در پایان، وظیفه ی خود می‌دانیم که از همه ی عزیزانی که در روند تدوین این کتاب از لطف آنها برخوردار بوده ایم به خصوص خانم ها: ناهید اکرمی که اشعار متن کتاب را سروده اند؛ نرگس سورانی، غزال فرهنگیان و مریم مجتبابی که در امر بازیابی نهایی، یاری رسان ما بودند، تصویرگر و طراحان گرافیک کتاب، خانم آرزو صادقی و آقای محمدرضا (فرزاد) حافظی، صمیمانه سپاسگزاری کنیم. همچنین از تمامی هنرآموزان، اولیاء و هنرجویان عزیز خواهشمندیم، نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق شماره های درج شده در بخش شناسنامه کتاب، با ما در میان بگذارند.

منیره رفیعیان اصفهانی - مجید رفیعیان اصفهانی

اصفهان - تابستان ۱۴۰۰ - چاپ بیست و دوم - ویرایش دوم گل پونه‌ها

سخنی با والدین ...

کودکان عاشق موسیقی هستند و آن را با تمام وجود احساس می کنند. شاید بارها و بارها با بچه‌هایی مواجه شده‌اید که هنگام بازی یا نقاشی در حال خواندن آواز هستند. همه‌ی بچه‌ها در برابر صدای موسیقی عکس‌العمل نشان می‌دهند و حتی به حرکات موزون می‌پردازند. بچه‌ها گاهی خود را به جای فرشتگان، زمانی به صورت پرندگان و یا فیل‌های قوی هیکل تصور کرده و با آهنگ موسیقی می‌رقصند، راه می‌روند و یا فقط آن را گوش می‌کنند. زیرا موسیقی زیباست و کودکان از آن لذت می‌برند. چهره‌ی جذاب و مجذوب کودکان در هنگام شنیدن یک قطعه‌ی موسیقی که توسط نوازنده‌ای نواخته می‌شود، یک صحنه‌ی تماشایی است. کودکان دوستدار سرودهای دسته جمعی هستند. گاه‌گاهی نیز آهنگ‌ها یا اشعاری آهنگین را برای دوستان یا بزرگترها می‌خوانند. کودکان برای نشان دادن احساس درونی خود احتیاج به فرصت مناسب دارند. برخی از تحقیقات نشان دهنده آن است که ظرفیت موسیقایی کودکان در سنین ۲ تا ۸ سال تحول بیشتری پیدا می‌کند. البته این بدان معنا نیست که کودکان بعد از این سنین نمی‌توانند موسیقی را فراگیرند، بلکه عشق به موسیقی، توانایی اجرا و موفقیت در یادگیری آن را در هر سنی امکان پذیر می‌سازد.

اما نکته قابل توجه این است که درک موسیقی در کودکان واجد مراحل است و دانستن آن می‌تواند به مربیان و والدین در زمان شروع آموزش و چگونگی آن کمک کند. همزمان با تحول روانی و حرکتی کودکان، هر کودک باید مراحل تحول موسیقایی خود را طی کند. گرچه توالی مراحل در کودکان به یک شکل صورت می‌گیرد اما سنین دستیابی کودکان به هریک از آنها - با توجه به تفاوت‌های فردی - می‌تواند متفاوت باشد.

مراحل تحول موسیقایی در کودکان:

۲ سالگی: کودک با بدن خود به موسیقی واکنش نشان می‌دهد و غالباً این پاسخ‌ها با تاب خوردن، بالا و پائین پریدن همراه است. می‌تواند ترانه‌های کوتاه و ساده را یاد بگیرد. به شکل فزاینده‌ای توانایی دنبال کردن جهت‌ها را در ترانه‌ها دارد. با اشتیاق به ترانه‌های مورد علاقه‌اش واکنش نشان می‌دهد و معمولاً از بزرگسال می‌خواهد که آن ترانه‌ها را بازپخش کنند. ممکن است بخشی از ترانه‌ها را، البته بدون رعایت کردن زیر و بمی بخواند، اما به ندرت می‌تواند ترانه‌ها را به طور گروهی بخواند. از شنیدن صدای موزون برخاسته از وسایل خانگی و آلات موسیقی لذت می‌برد و توانایی تشخیص صداها را گوناگون را دارد.

۳ سالگی: توانایی ریتمیک بیشتری را دارد. توانایی تشخیص و خواندن بخش‌هایی از ترانه‌های آشنا را دارد اگرچه، زیر و بمی آن را رعایت نمی‌کند. ترانه‌های خود را می‌سازد. می‌تواند با موسیقی راه برود، بدود و بپرد. از نمایش ترانه‌ها لذت می‌برد.

۴ سالگی: می‌تواند مفاهیم پایه موسیقی نظیر سرعت، شدت، زیر و بمی را درک کند. افزایش قابل توجهی در دامنه‌ی گفتاری و توانمندی ریتمیک در آنها مشاهده می‌شود. بخش‌های جدیدی را به ترانه‌ها اضافه و خلق می‌کند. از ترانه‌های پیچیده‌تر لذت می‌برد. ترانه‌های بامزه و سرگرم کننده را بسیار دوست می‌دارد. گرایش به شنیدن فعال دارد. از فعالیت‌هایی نظیر خواندن، حرکت کردن، بازی با انگشتان و همراهی با موسیقی با کمک آلات موسیقی مسرور می‌شود.

۵ تا ۶ سالگی: می‌تولند ملودی آشنا را باز پدید بیاورد. با ضرب آهنگ موسیقی حرکات موزون انجام می‌دهد. از خولندن و حرکت‌های گروهی لذت می‌برد. علاقه به آوازهایی دارد که در آن می‌خواند و پاسخ می‌دهد. به موسیقی خاصی علاقه‌مند است. می‌تواند دو حرکت مثل: رژه رفتن و دست زدن را به طور همزمان انجام دهد.

۷ تا ۸ سالگی: می‌تواند متن اشعار و ترانه‌ها را بخواند. رقص‌های ساده محلی را اجرا کند. از دونوازی با دوستانش لذت می‌برد. ممکن است تمایل به کلاس‌های رقص یا ساز نشان دهد. می‌تواند حرکات‌های خود را با ضرب‌های موسیقی هماهنگ کند. می‌تواند دو یا چند صدا را با هم مقایسه کند.

برخی از نکات، اهداف و فواید آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان نیز عبارتند از:

- تقویت حس همکاری در کار گروهی که باعث می‌شود رفتار آن‌ها در زندگی اجتماعی جهت مثبت بگیرد.
- تقویت خوب شنیدن و زبان گفتاری در بچه‌ها.
- تأثیر مثبت بر روی کودکانی که دارای لکنت زبان، افسردگی، گوشه‌گیری، پرخاشگری، بیش‌فعالی، عدم اعتماد به نفس و حتی دارای درک ضعیف از علم ریاضیات هستند.
- شکوفا شدن قوه‌ی خلاقیت کودکان.
- افزایش علاقه‌مندی به مهر و نوازش دیگران و توانایی در پذیرش محبت و ابراز آن به دیگران و کاستن از انزوا.
- افزایش توانایی مشارکت استفاده از ابزار و وسایل.
- توانایی انتخاب کردن و بروز عکس‌العمل طبیعی.
- توانایی مشارکت در بازی و سرگرمی‌ها.
- شناخت توانایی کودکان در موسیقی و هدفمند شدن کودکان و ایجاد حس علاقه به موسیقی به گونه‌ای که درصد کمی از آن‌ها پس از شروع ساز تخصصی مایل به ترک تحصیل کلاس‌های موسیقی هستند.
- درک قوی‌تر از موسیقی توسط کودک و پایه‌گذاری اصول اصلی و زیربنایی علم موسیقی که باعث می‌شود بچه‌ها در کلاس‌های تخصصی مشکلات کمتری داشته باشند.
- اجرای قطعات موسیقی به صورت گروهی و تقویت حس نوازندگی و در نتیجه تقویت حس همکاری و انجام وظیفه‌ی محوله.
- آشنا شدن کودکان و نوجوانان با سازهای ملی و جهانی تا با توجه به علاقه و با نظر مربی اقدام به انتخاب ساز تخصصی نمایند.
- پس می‌توان نتیجه گرفت که آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان آمیخته‌ای از اصول روان‌شناسی، علم موسیقی، علم آموزش و پرورش و ده‌ها پارامتر دیگر است.

موسیقی کودک و نوجوان:

آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان مرهون توجه و تلاش بزرگانی همچون: کارل اُرف (۱۹۸۲-۱۸۹۵م)، ماریا مونته سوری (۱۹۵۲-۱۸۷۰م)، ژاک دالکروز امیل (۱۹۵۰-۱۸۶۵م)، ادگار ویلمز، زولتان کودای (۱۹۶۷-۱۸۸۲م)، شی‌نی‌چی سوزوکی (۱۹۹۸-۱۸۹۸م) و بسیاری دیگر بوده است که بطور حتم هرکدام از آنها به جنبه‌هایی از آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان توجه داشته‌اند که پرداختن

به روش‌های آنها در این مختصر نمی‌گنجد. اما، موسیقی کودکان و نوجوانان بیشتر از همه با نام «کارل اُرف»، آهنگساز معاصر آلمانی و خالق اُپرای معروف «کارمینا بورانا» (۱۹۳۸م) عجین گشته است. شاید بتوان گفت روش اُرف از بهترین و کارآمدترین روش‌های آموزشی در زمینه‌ی تعلیم مبانی موسیقی به کودکان و نوجوانان است و هم‌اکنون در بسیاری از کشورهای جهان تدریس می‌شود. نباید فراموش کرد که هدف از آموزش موسیقی به روش اُرف – یا هر روش دیگر – به کودکان، تربیت موسیقیدان و نوازنده‌ی حرفه‌ای نیست. گرچه این نوع آموزش ابتدایی می‌تواند انگیزه‌ی فراگیری موسیقی را به صورت جدی‌تر در کودکان و نوجوانان به وجود آورد و راه‌گشای پرورش موسیقی‌دانان قابل‌ی باشد، اما آنچه در این مقطع در درجه اول اهمیت قرار دارد، آموزش عمومی آن و آشنایی همه‌ی کودکان از با استعدادترین تا کم استعدادترین آن‌ها با دنیای موسیقی است. برای آشنایی کودکان با موسیقی علاوه بر مبانی نظری که به طرز خاص برای آنها مطرح می‌گردد، جهت اجرای موسیقی از سازهایی ساده نظیر «فلوت ریکوردر» و انواع سازهای «پِلز»، «زیلافون»، «متالافون» و انواع سازهای کوبه‌ای استفاده می‌شود.

گروه‌های سنی در آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان و طول دوره آموزش:

در آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان باید آنها را با توجه به گروه سنی تقسیم و کلاس‌ها را با توجه به مقطع سنی آن‌ها تشکیل داد.

گروه سنی «الف» شامل مقطع سنی ۵ و ۶ سال (پیش‌دبستان).

گروه سنی «ب» شامل مقطع سنی ۷، ۸ و ۹ سال.

گروه سنی «ج» شامل مقطع سنی ۱۰ تا ۱۲ سال.

گروه سنی «د» شامل مقطع سنی ۱۳ تا ۱۵ سال.

مدت دوره‌ی آموزشی با توجه به گروه‌های سنی بالا متفاوت است. برای مثال گروه سنی «الف» در حدود ۱۵ ماه و گروه سنی «د» به مدت ۶ تا ۹ ماه آموزش می‌بینند که البته این مدت با توجه به معدل هوشی کلاس ممکن است کمی متغیر باشد.

آموزش موسیقی به کودکان زیر ۵ سال:

آموزش موسیقی به صورت مستقیم به کودکان زیر ۵ سال توصیه نمی‌شود و باید مربی از آموزش مستقیم به کودکان پرهیزد و در صورتی که بخواهد آموزشی اعمال کند، باید به صورت غیرمستقیم باشد. در آموزش غیر مستقیم هدف، وسعت پیدا می‌کند و مفاهیم، متعدد و گوناگون می‌شوند. هرکودکی هرچقدر که بخواهد و بتواند، کشف می‌کند و یاد می‌گیرد. محدوده‌ای برای او تعیین نمی‌شود. کودک در فعالیت‌ها بیشتر آزادی دارد. آموزش برایش جنبه بازی و سرگرمی پیدا می‌کند. می‌تواند خود برنامه‌اش را تنظیم کند و پرسش‌های گوناگون در زمینه آنچه فهمیده و کشف کرده است مطرح کند. ارزشیابی از دانسته‌های او نیز غیر مستقیم انجام می‌شود. به طور کلی آموزش غیرمستقیم با روحیه جستجوگر و کنجکاو و فعال کردن سازگار تر است و کودک را به شوق و ذوق بیشتری برای اکتشاف و یادگیری برمی‌انگیزد. با رشد بدنی او نیز مناسب‌تر است، زیرا از نشستن بیش از اندازه او جلوگیری می‌کند و او را به حرکت و فعالیت وا می‌دارد. با یاد گرفتن به معنای واقعی نیز هماهنگی بیشتر دارد. چه تنها توانایی درک و علاقه‌مندی کودک سبب می‌شود که

میزان یادگیری او گسترش یابد. قصه بهترین راه آموزش غیرمستقیم مهارت‌های اجتماعی به کودکان است. لذا آموزش مستقیم مفاهیم این کتاب برای کودکان زیر ۵ سال توصیه نمی‌شود.

در پایان، لازم به یادآوری است که در هنگام انتخاب مراکز آموزشی و مربی دقت لازم را مبذول داشته و پس از تحقیق نسبت به ثبت‌نام فرزندان خود در این‌گونه کلاس‌ها اقدام نمایید، زیرا عدم صلاحیت مربی و عدم آشنایی وی با روش‌های آموزش موسیقی به کودکان و نوجوانان، اصول روان‌شناسی و آموزش و پرورش لطمات جبران‌ناپذیری بر روح و روان کودک و نوجوان خواهد گذاشت و چه با کودک و نوجوان نه تنها با دنیای موسیقی اُنس نگیرد، بلکه خاطره‌ی تلخی از آن تا آخر عمر در ذهنش حک گردد.

چند نکته:

- در ادامه جهت آشنایی بیشتر مربیان به ذکر توضیحات و تمرینات متنوع پرداخته شده است؛ بدیهی است روش آموزش مربیان متفاوت و هر مربی بر اساس شیوه آموزشی خود می تواند تمرینات را مورد بازنگری و یا ترتیب آنها را جابه جا کند. لذا اولیاء محترم در این زمینه باید اعتماد کامل به شیوه مربی داشته و بدانند این توضیحات و درس ها، صرفاً جهت تسهیل امر آموزش مربیان است.
- از مربیان عزیز خواهشمندیم از طریق راه های ارتباطی درج شده در کتاب، نقطه نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را با ما در میان گذاشته تا در چاپ های آتی از آنها بهره مند گردیم.
- این کتاب و حتی کتاب قبلی (تک جلدی) با بسیاری از هنرجویان به صورت آزمایشی تمرین و سپس به چاپ رسیده است. لذا مربیان گرامی به این مهم توجه داشته باشند که برخی از درس ها بر اساس گروه های سنی کودکان بایستی به کودکان ارائه و تمرین شود. متأسفانه با توجه به هزینه های تولید چنین کتاب هایی — حداقل برای نویسندگان — امکان گروه بندی جزئی تر برای گروه های سنی کودک وجود ندارد و لذا گروه های سنی مورد هدف در این کتاب از ۵ تا ۱۳ سال را در بر می گیرد. هر چند که گروه اصلی هدف کودکان ۶ تا ۹ سال بوده اند.
- مربیان عزیز از روی نمونه تمرینات و الگوهای ارائه شده می توانند، ده ها و صدها تمرین دیگر به هنرجو ارائه کنند و این تمرینات فقط جنبه نمونه را دارند.
- خواهشمندیم در راستای کاهش هزینه های تولید، در صورت تمایل این کتاب را به همکاران خود معرفی نمایید.

راهنمای جلد اول کتاب گل پونه‌ها

توضیحاتی در مورد برخی درس‌ها و نحوه‌ی تدریس مطالب این کتاب
ویژه مربیان و اولیاء

شماره
صفحه

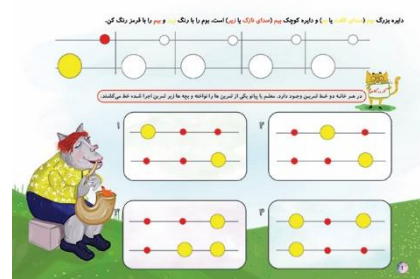
تصویر کتاب

صداهای بم و زیر:

۱

صدا چیست؟

این اولین سؤال است که از بچه‌ها می‌پرسیم. به بچه‌ها آموزش می‌دهیم که اصوات به وسیله‌ی گوش‌ها شنیده می‌شوند. سپس تفاوت اصوات موسیقایی و غیرموسیقایی را با مثال‌هایی برای بچه‌ها توضیح می‌دهیم و در نهایت اصوات موسیقایی را به دو دسته بوم (بم) و بیم (زیر) تقسیم می‌کنیم. شاید بهترین نمونه برای بچه‌ها صدای حیوانات باشد. هم‌چنین برای اینکه تفاوت صدای بم و زیر را به بچه‌ها تفهیم کنیم؛ از پیانو کمک می‌گیریم. ابتدا روی نت "دو" اکتاو اول و سپس روی نت "دو" اکتاو هفتم یا ششم پیانو می‌نوازیم.

کار در کلاس: تمرین‌هایی هستند که می‌توان به صورت تک نفره یا گروهی در کلاس انجام داد. حتی می‌توانید آن‌ها را روی تابلوی کلاس نوشته و یا با ویدئوپریژکتور نمایش داده و سپس اجرا کنید.

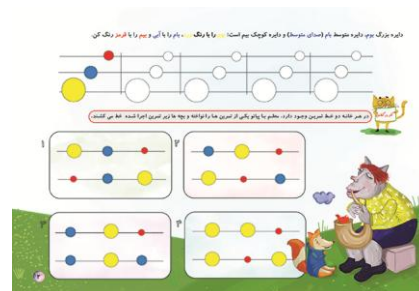
۲

صداهای بم، متوسط و زیر:

پس از یک جلسه که صدای بم و زیر را به بچه‌ها آموزش دادیم، نوبت به صدای متوسط یا به عبارتی "بام" می‌رسد. می‌توان با ابتکار، روش‌ها و بازی‌های مختلفی را ابداع کرد.

برای نواختن پیانو به نکات زیر توجه کنید:

- در سه اکتاو مشخص ۱، ۳ و ۷ پیانو بنوازید تا بچه‌ها به طور دقیق صداها را تشخیص دهند.
- ابتدا نت‌ها را به صورت تکی اجرا کنید و سپس به صورت ملودیک به نواختن پیانو بپردازید.
- خط‌های حامل نشان دهنده‌ی این موضوع هستند که هر چه شکل‌ها به سمت بالا حرکت می‌کنند، صدا نازک تر می‌شود.

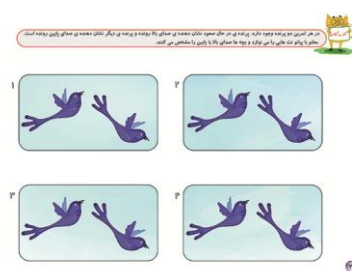

۳

صداهای بالا رونده و پایین رونده:

هدف از این تمرین آشنا نمودن بچه‌ها با جهت حرکت صداها است. صداها از بم به زیر و یا برعکس در حرکت هستند.

این تمرین‌ها جهت نمونه نگارش شده است. مربی می‌توند به جای تمرین‌های زیرالگوهای جدیدی را جایگزین کند.

۴

آشنایی با الفبای موسیقی:

حفظ نت های موسیقی بایستی با بازی های مختلف همراه باشد. برای کودکان مقطع سنی چ و د، بهتر است خواندن نت ها از آخر به اول هم تمرین شود.

۵

آموزش خطوط حامل و کلید سل:

- شیوه رسم کلید سل در کشورهای اروپایی با کشور ما متفاوت است.
- به هنرجو آموزش دهید کلید سل از روی خط دوم شروع می شود.

۶

آموزش نت دو:

به ترتیب می توانید، هنرجو را به یادگیری شکل لاتین نت دو (C) سوق دهید.

۷

آموزش نت ر:

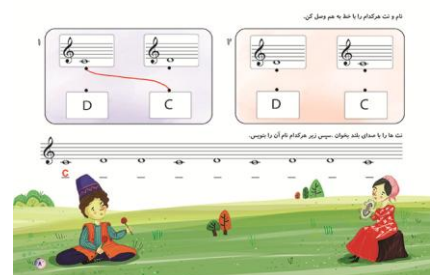
برای آموزش نت ر بهتر است هر دو نت یعنی C و D با هم تمرین شود.

۸

تمرین برای نت دو و ر:

نت های هم نام را به هم وصل می کنیم.

این که روی خط اول حامل قرار دارد: "سی" - میانه می‌باشد.

بازتاب آهسته می‌نویس.

نت ها را با صدای بلند بخوان و نام هر کدام را زیر نت ها بنویس.

نت ها که روی خط اول می‌نویس.

C D E D C E

۹

آموزش نت می:

بعد از این که به کودک آموزش جای نت E را دادیم؛ حتما هر سه نت C,D,E را با هم تمرین می کنیم.

۱۰

تمرین برای یادگیری بهتر نت های دو، ر، می

نت ها را به حروف لاتین وصل می کنیم.

مثالهایی مربوط به هر دسته نت را با خط به هم وصل کن.

E	D	E
C	D	C
E	C	D
E	D	C
C	E	E
C	D	E
D	C	E

۱۱

آموزش نت فا

تاکید می کنیم نت F بین خط ۱ و ۲ قرار می گیرد.

این که بین خط دوم و خطی که خط اول قرار دارد: "فا" - میانه می‌باشد.

بازتاب آهسته می‌نویس.

نت ها را با صدای بلند بخوان و نام هر کدام را زیر نت ها بنویس.

F F F F F F F

۱۲

آموزش نت سل:

به هنرجو یاد دهید که خط دوم حامل، به نام نت سل است.
به صفحه ۵ مراجعه کنید.

این که روی خط دوم حامل قرار دارد: "سل" - میانه می‌باشد.

بازتاب آهسته می‌نویس.

نت ها را با صدای بلند بخوان و نام هر کدام را زیر نت ها بنویس.

S S S S S S S

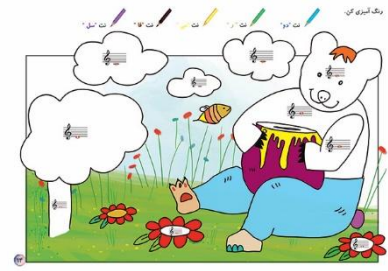
۱۳

تمرین برای یادگیری بهتر نت ها

حروف لاتین را زیر هر نت می نویسیم.

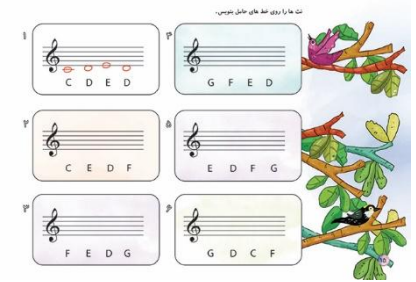
نت ها را با صدای بلند بخوان و نام هر کدام را زیر نت ها بنویس.

C D E

۱۴

تمرین برای یادگیری بهتر نت ها
مناسب کودکان گروه های سنی الف و ب

۱۵

تمرین برای یادگیری بهتر نت ها
مناسب گروه های سنی ب و ج

۱۶

خط میزان، تکرار:
- میزان ها را به خانه هایی کنار هم تشبیه کنید که در هر خانه به تعداد مساوی انسان زندگی می کند.
- خطوط هر میزان به منزله ی دیوار خانه هستند.

۱۷

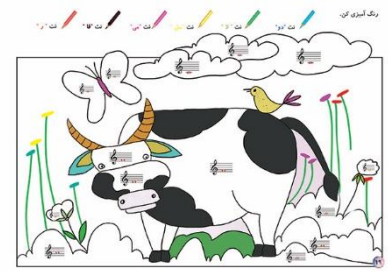
آموزش نت لا
تاکید می کنیم نت لا بین خط ۲ و ۳ قرار می گیرد.

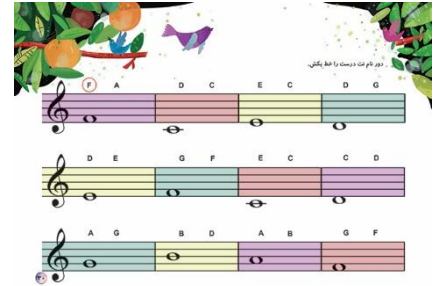
۱۸

آموزش نت سی
نت سی (B) روی خط سوم قرار می گیرد.

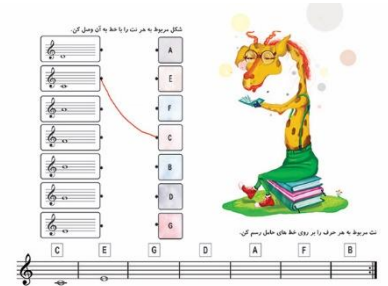
۱۹ تمرین برای نت های مختلف
تمرین ویژه گروه های سنی الف و ب

۲۰ تمرین (بدون توضیح)

۲۱ تمرین (بدون توضیح)

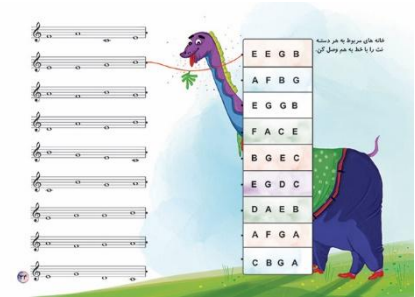
۲۲ تمرین حروف لاتین نت ها و ترتیب صدایی نت ها.

۲۳ تمرین (بدون توضیح) ÷

۲۴ تمرین (بدون توضیح)

۲۵ نت گرد:

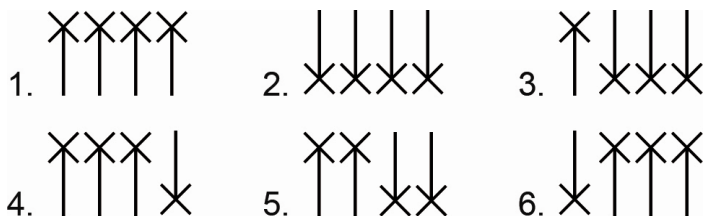
معلم سر کلاس با بازی های مختلفو حرکات ریتمیک، حرکت دست و پای کودک را منظم می کند.

جهت آماده سازی کودک برای یادگیری شکل نت ها (گرد، سفید، سیاه) از روش زیر که روش جهانی است بهره می بریم.

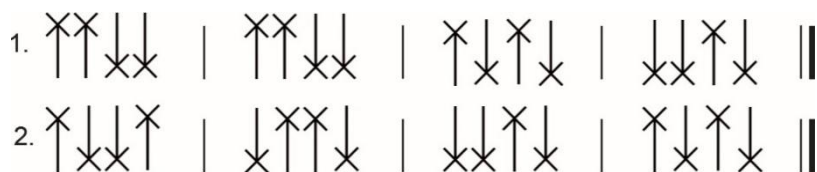
از این مرحله به بعد بچه ها علاوه بر نام نت ها، با شکل زمانی آن ها نیز آشنا خواهند شد. لفظ **شکل** مربوط به زمان و لفظ **نام** مربوط به نام نت ها است، پس باید تا مدت ها این دو لفظ از هم تفکیک شوند.

بچه ها باید یاد بگیرند که نام نت ها می تواند براساس تعداد ضرب به شکل های مختلف تقسیم شوند. قبل از این مرحله معلم باید طی چند جلسه به صورت غیرمستقیم به آموزش ریتم بپردازد تا بچه ها با ریتم آشنایی پیدا کنند. می توان به تمرین هایی مانند قدم زدن با صدای سازهای کوبه ای یا صدای دست معلم اشاره کرد. اما آموزش ضرب ها به کودکان و نوجوانان با روش دست زدن و پا زدن انجام می شود. برای آشنایی بچه ها با مقدار کشش شکل های زمانی مختلف، از دو علامت دست () و پا () استفاده می کنیم.

تمرین های اولیه شامل تمرین هایی جهت هماهنگی و تقویت حس ریتمیک بچه ها است که برای این منظور معلم می تواند از نمونه های زیر استفاده کند: آن ها را روی تابلو بنویسد و بچه ها گروهی و سپس انفرادی به اجرای هر کدام بپردازند.

در مرحله ی بعد علامت های دست و پا را درون خط های میزان گذاشته و وزن را پدید می آوریم.

بچه‌ها در حین اجرای دست و پا، با صدای بلند نوع آن را مشخص کنند.

در پایان به مرحله‌ای می‌رسیم که یک نت گرد ۴ ضرب؛ شامل یک حرکت دست و ۳

حرکت پا، نت سفید ۲ ضرب؛ شامل یک حرکت دست و یک حرکت پا و سیاه ۱ ضرب؛

شامل فقط یک حرکت دست است.

معلم با توجه به تمرین‌های بالا ابتدا یکی یکی اسم شکل‌ها و سپس نام نت‌ها را جایگزین

ضرب‌های فوق می‌کند و ماهیت اصلی نت‌ها را که همان مفهوم ضرب است، برای بچه‌ها

بازگو می‌نماید. به یاد داشته باشید مطالب فوق حداقل ۵ تا ۶ جلسه از کلاس را به خود

اختصاص می‌دهند. مشابه تمرین‌هایی که در **پیوست (۲)** آمده است را برای بچه‌ها بنویسید

تا اجرا کنند. معلم باید نمونه‌های مختلف از این نوع تمرین‌ها را با بچه‌ها اجرا کند.

روش اجرای حرکتهای دست و پا:

برای اجرای حرکت دست که با علامت نشان داده

می‌شود، دست چپ را ثابت نگه می‌داریم و دست راست

را به صورت عمودی به طرف پایین حرکت می‌دهیم تا

به دست چپ برخورد کند و سپس به جای خود باز

گردد. توجه کنید که حرکت دست به صورت عمودی

باشد و از حرکت افقی پرهیز نمایید.

ترتیب حرکات از چپ به راست

برای اجرای حرکت پا که با شکل نشان داده شده است، دست‌ها به صورت عمودی بر روی پا (قسمت ران) فرود آمده و سپس به جای اول خود باز می‌گردند. حرکت پا مانند دست شامل دو قسمت رفت و برگشت

ترتیب حرکات از چپ به راست

تذکر:

- نباید حرکت پا را با حرکت پا زدن معمول در سطوح بالاتر موسیقی اشتباه گرفت زیرا حرکت پا زدن به صورت علمی در اواخر دوره به بچه‌ها آموزش داده می‌شود.
- معلم می‌تواند روش دست و پا زدن را به تدریج به دست زدن تنها تبدیل کند و در نهایت؛ در پایان دوره، روش پا زدن (با سرپنجه) را آموزش دهد.
- پس از یادگیری کامل بچه‌ها، می‌توان تمام حرکات را تبدیل به دست زدن کرد و مفهوم **ضرب و تعداد ضرب** را به بچه‌ها آموزش داد.

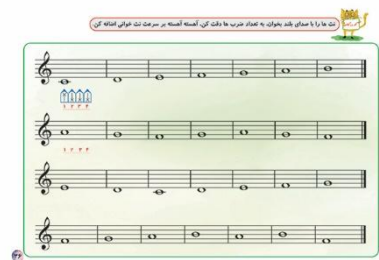

۲۶ نت خوانی:

هدف، تقویت نت خوانی بچه ها است. مربی باید نمونه هایی از این تمرین ها را بر روی تابلو نوشته و بچه ها نت ها را ابتدا با سرعت کم و به تدریج با سرعت زیاد بخوانند.

ذکر چند نکته ضروری است:

- جمله ها را کوتاه و حداکثر در ۲ میزان نوشته و به تدریج به تعداد میزان ها اضافه کنید.
- ابتدا از جمله هایی با نت های متصل به هم و سپس از جمله های با فواصل منفصل استفاده کنید.
- هنگام نوشتن فواصل منفصل، ابتدا از فواصل دوم و سوم استفاده و سپس فاصله ی آن ها را بیشتر کنید.

۲۷ نت سفید:

به بچه ها آموزش دهید که نت سفید شامل یک حرکت دست و یک حرکت پا است. (می توانید ۲ حرکت دست نیز آموزش دهید.) همچنین یک نت گرد شامل ۲ نت سفید است. می توانید این کار را به وسیله ی ترازو نیز انجام دهید.

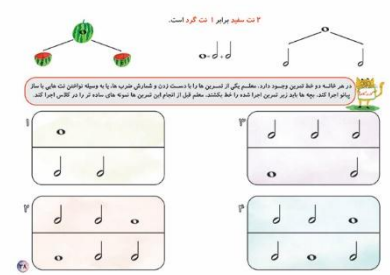

۲۸

دیکته ریتم:

تمرین‌ها نوعی دیکته‌ی ریتم به صورت خیلی ساده است با این تفاوت که جواب‌ها در قالب ۲ گزینه داخل هر کادر نوشته شده و پس از اجرای یکی از تمرین‌ها توسط مربی بچه‌ها گزینه‌ی صحیح را انتخاب می‌کنند.

در مورد این تمرین‌ها بهتر است از دست زدن و پا زدن استفاده کنید به خصوص برای بچه‌های پیش دبستانی، ولی در صورتی که با پیانو نت‌هایی را به صدا در می‌آورید به صورت ملموس شروع به پا زدن کنید تا هم بر ریتم تأکید شود و هم بچه‌ها با شیوه‌ی پا زدن واقعی به صورت غیرمستقیم آشنا شوند. در مورد پا زدن چیزی به بچه‌ها نگوئید. می‌توانید نمونه‌هایی از این تمرین‌ها را بر روی تابلو نوشته و از بچه‌ها بخواهید اجرا کنند.

۲۹

جهت میله‌ها:

آموزش اینکه میله نت‌ها یا پرچم‌های منتهی به نت‌ها، از نت سی به بالا به سمت پایین هستند.

۳۰

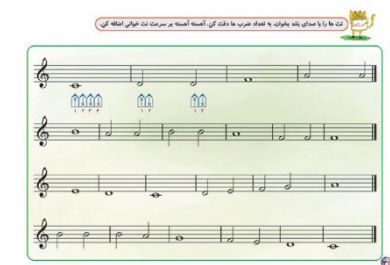
جهت میله‌ها (بدون توضیح)

۳۱

تمرین نت ضرب‌ها و نت خوانی:

هر خط را با حرکات دست زدن و پا زدن اجرا می‌کنیم.

۳۲

نت سیاه:

به بچه‌ها آموزش دهید که نت سیاه شامل یک حرکت دست است، هم‌چنین یک نت گرد شامل ۴ نت سیاه و یک نت سفید شامل ۲ نت سیاه است. مربی باید نمونه‌هایی ساده‌تر از این نوع تمرین‌ها را در کلاس انجام دهد.

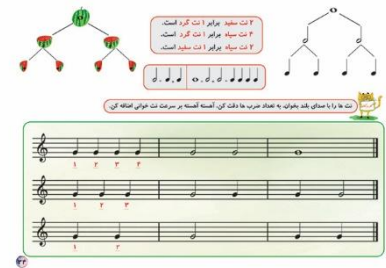
۳۳

تمرین شکل نت ها (بدون توضیح)

۳۴

تقسیم بندی نت ها و کشش نت های گرد، سفید و سیاه (بدون توضیح)

۳۵

تمرین کشش نت ها

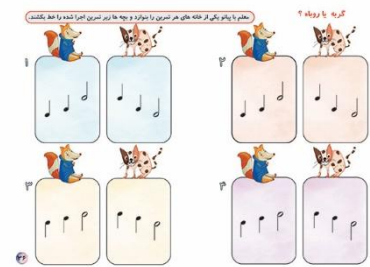
تعداد ضرب های نوشته شده را کنترل می کنیم.

۳۶

نت خوانی و تمرین های صداسازی (سلفژ)

هدف، نت خوانی و همچنین تمرین های صداسازی است. می توانید علاوه بر روش زیر از آهنگ های ساده ی کودکانه استفاده و همراه با نواختن پیانو بچه ها را به آواز خواندن تشویق کنید.

صداسازی (سلفژ):

در این مرحله معلم می‌تواند تمرین‌های شنوایی و گفتاری را گسترش دهد و به صورت تمرین‌های صداسازی ارائه کند. معلم با پیانو نت‌ها را می‌نوازد و بچه‌ها صدای نت‌ها را تقلید می‌کنند. مربی بلید به بچه‌ها گوش‌زد کند که ابتدا به صدای پیانو گوش فرا دهند و سپس صدای خود را با صدای پیانو همسان کنند. همچنین معلم باید از خارج خواندن، فریاد زدن و آهسته خواندن بچه‌ها با تذکر مداوم جلوگیری کند. پس از چند جلسه تمرین، معلم می‌تواند جهت متنوع شدن کلاس از تمرین‌هایی که در **پیوست (۱)** آمده استفاده و بچه‌ها را به تمرین‌های صداسازی علاقه‌مند سازد.

برای نمونه در این تمرین‌ها معلم می‌تواند به بچه‌ها بگوید دست‌های خود را به حرکت درآورند، مثل پرندگان پرواز و با بستن چشم‌ها حس پرواز کردن را تجسم کنند.

تمرین‌های صداسازی را در گام "دو بزرگ" انجام دهید. نت‌ها را به صورت نت گرد و متصل بر روی تابلو بنویسید تا بچه‌ها پس از نت خوانی با پیانو

همراهی کنند. سرعت اجرای قطعه‌ها را ابتدا بسیار
 کند در نظر گرفته و به تدریج افزایش دهید،
 تمرین‌ها را تا جایی ادامه دهید که بچه‌ها خسته
 نشوند.

 پیوست ۱

 Andante

dolce

Andante

vocal 1

cresc.

vocal 2

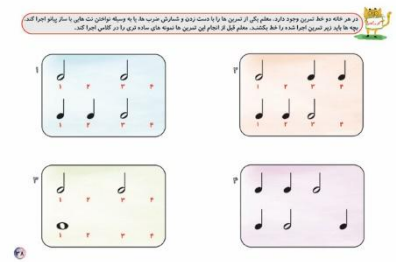

تمرین کشش نت ها و دیکته ریتم

تمرین کشش نت ها و دیکته ریتم (بدون توضیح)

آموزش تکرار میزان و دو میزان

تاکید می کنیم به کودکان فقط ۲ میزان آموزش داده شود.

۴۰ تمرین برای تکرار میزان و دو میزان (بدون توضیح)

تک: به سنی "تک" یا تکرار در این قطعه است و هرگاه این حالت را مشاهده کردی باید از کدای قطعه بپردازی یا بخوابی.

ت: تایی زیر را با صدای بلند بخوان به تعداد ضرب های گرد، سفید و سیاه و همچنین به شکلت های برگشت، تکرار ۲ میزان تکرار و تک ۵ تک ۵ تک ۵ تک ۵

۴۱ آموزش نقطه در قالب نت سفید نقطه دار (بدون توضیح)

نقطه

- "نقطه" همیشه جلوی نت ها قرار می گیرد.
- زمان هر نقطه نصف مدت قبل از خودش است.
- سه نقطه دار نشان دهنده یک نت سفید و نصف خودش یعنی نت سیاه است.
- پس هر نت سفید نقطه دار ۳ ضرب است.

۴۲ یادآوری کشش نت ها (بدون توضیح)

یادآوری

شکل نت	تعداد ضرب	نام نت
	۴	کره
	۳	سفید نقطه دار
	۲	سفید
	۱	سیاه

۴۳ تمرین کشش نت ها: تمرین ویژه گروه های سنی الف و ب

رنگ آمیزی کن.

شکل های "خوبی" را آبی رنگ کن.

شکل های "بدی" را سبز رنگ کن.

شکل های "خوبی" را آبی رنگ کن.

شکل های "بدی" را سبز رنگ کن.

۴۴ تمرین کشش نت ها: تمرین ویژه گروه های سنی ب، ج و د

روی تعداد ضرب نشانه های رنگی.

شکل نت	تعداد ضرب	شکل نت	تعداد ضرب
	۴		۳
	۳		۲
	۲		۱
	۱		۰.۵

۴۵ تمرین کشش نت ها (بدون توضیح)

اندازه ضرب هرات را در شکل های گوناگون طبقه بانی کنید و به هم بزنید.

۴۶ تمرین کشش نت ها: تمرین ویژه گروه های سنی ج و د

به جدول پاسخ های صحیح یا نادرست / و در جدول پاسخ های نادرست ✗ قرار ده.

۱	♩ + ♩ = ♩	✓
۲	♩ + ♩ = ♩	
۳	♩ + ♩ = ♩	
۴	♩ + ♩ = ♩	
۵	♩ + ♩ = ♩	
۶	♩ + ♩ = ♩	✗
۷	♩ + ♩ = ♩	
۸	♩ + ♩ = ♩	
۹	♩ + ♩ = ♩	
۱۰	♩ + ♩ = ♩	

۴۷ تمرین کشش نت ها: تمرین ویژه گروه های سنی ج و د

در جدول پاسخ های صحیح یا نادرست / و در جدول پاسخ های نادرست ✗ قرار ده.

۱	♩ + ♩ = ♩	✓
۲	♩ + ♩ = ♩	
۳	♩ + ♩ = ♩	
۴	♩ + ♩ = ♩	
۵	♩ + ♩ = ♩	
۶	♩ + ♩ = ♩	
۷	♩ + ♩ = ♩	
۸	♩ + ♩ = ♩	
۹	♩ + ♩ = ♩	
۱۰	♩ + ♩ = ♩	

۴۸ تمرین کشش نت ها (بدون توضیح)

گروه های سنی ج و د را با هم به هم بزنید و وصل کنید.

۱	♩ + ♩ = ♩	✓
۲	♩ + ♩ = ♩	
۳	♩ + ♩ = ♩	
۴	♩ + ♩ = ♩	
۵	♩ + ♩ = ♩	
۶	♩ + ♩ = ♩	
۷	♩ + ♩ = ♩	
۸	♩ + ♩ = ♩	
۹	♩ + ♩ = ♩	
۱۰	♩ + ♩ = ♩	

۴۹ تمرین کشش نت ها (بدون توضیح)

از نت های ♩، ♩، ♩ و ♩ جهت هم وزن شدن نت ها استفاده کنید.

۱	♩ + ♩ = ♩	✓
۲	♩ + ♩ = ♩	
۳	♩ + ♩ = ♩	
۴	♩ + ♩ = ♩	
۵	♩ + ♩ = ♩	
۶	♩ + ♩ = ♩	
۷	♩ + ♩ = ♩	
۸	♩ + ♩ = ♩	
۹	♩ + ♩ = ♩	
۱۰	♩ + ♩ = ♩	

۵۰

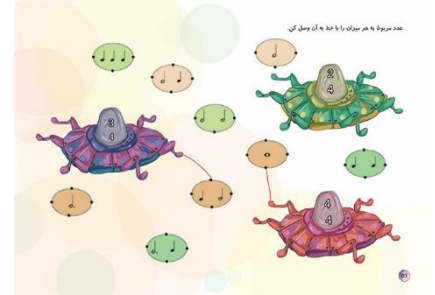
وزن و تفاوت وزن های دوتایی، سه تایی و چهارتایی (وزن های ساده):

قبل از انجام این تمرین ها، در کلاس نمونه هایی ساده و در قالب ۳ نت یکسان و هم نام بنویسید و به تدریج به تعداد نت ها به صورت یکسان اضافه و از فواصل منفصل استفاده کنید. ضمن تدریس باید به بچه ها تأکید کنید "وزن میزان ها ۴ تایی" یا "وزن میزان ها ۳ تایی" است. می توانید میزان ها را به کفه ی ترازو تشبیه کنید.

۵۱

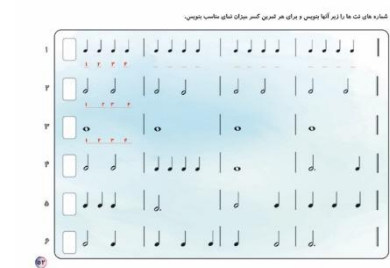
تمرین و تفاوت وزن های دوتایی، سه تایی و چهارتایی (بدون توضیح)

۵۲

تمرین و تفاوت وزن های دوتایی، سه تایی و چهارتایی:

برای گروه های سنی ب، ج و د

۵۳

میزان های چهار ضربی (وزن های چهار ضربی):

بچه ها با مفهوم خط میزان، کشش نت ها، ضرب و وزن آشنا شده اند. میزان های ۴ ضربی مهم ترین مطلبی است که بچه ها در این مرحله فرا می گیرند. نظر آن ها را به کسر میزان جلب کنید و در مورد صورت کسر (عدد بالایی) توضیح دهید. مفهوم عدد پایینی را به آینده و کلاس های تخصصی موکول نمایید. به طور حتم برای بچه های کوچک تر می توان این تمرین ها را به صورت ساده تر اجرا کرد.

1.

2.

3.

4.

۵۴

تمرین میزان‌های چهار ضربی (وزن‌های چهار ضربی):

توجه به این نکته که ما فقط یک نت می‌توانیم در هر جای خالی قرار دهیم؛ به کسر میزان توجه شود.

در هر خانه دو خط داریم: خط اول برای نت‌های سفید و خط دوم برای نت‌های سیاه. در هر خانه یک خط خالی داریم که می‌توانیم در آن یک نت قرار دهیم. در هر خانه یک خط خالی داریم که می‌توانیم در آن یک نت قرار دهیم.

1	
2	
3	
4	
5	
6	

۵۵

تمرین میزان‌های سه ضربی (وزن‌های سه ضربی):

در هر میزان به اندازه ی ۳ نت سیاه وجود دارد.

1.

2.

3.

4.

در هر خانه دو خط داریم: خط اول برای نت‌های سفید و خط دوم برای نت‌های سیاه. در هر خانه یک خط خالی داریم که می‌توانیم در آن یک نت قرار دهیم. در هر خانه یک خط خالی داریم که می‌توانیم در آن یک نت قرار دهیم.

1	
2	
3	
4	

۵۶ تمرین میزان‌های سه ضربی (وزن‌های سه ضربی) (بدون توضیح)

۵۷ تمرین میزان‌های سه ضربی و چهارضربی (در قالب دیکته ریتم) (بدون توضیح)

آکورد: برای آشنایی بچه‌ها با آکورد می‌توانید تمرین‌های کلاسی را به صورت آکورد اجرا کنید. بچه‌ها را به پای پیانو دعوت کنید و به آن‌ها بگویید ما می‌توانیم هم‌زمان چند نت را به صدا در آوریم و صدایی جالب خلق کنیم. نام کلیدهای پیانو را به بچه‌ها آموزش دهید.

۵۸ تمرین میزان‌های سه ضربی و چهار ضربی (در قالب دیکته ریتم) (بدون توضیح)

1. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

2. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

3. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

4. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

1. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

2. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

3. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

4. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

۵۹ آموزش و تمرین میزان‌های دو ضربی (وزن‌های دو ضربی) در قالب دیکته ریتم (بدون توضیح)

1. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

2. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

3. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

4. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

1. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

2. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

3. $\frac{3}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

4. $\frac{4}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

۶۰ تمرین میزان‌های دو ضربی (وزن‌های دو ضربی):

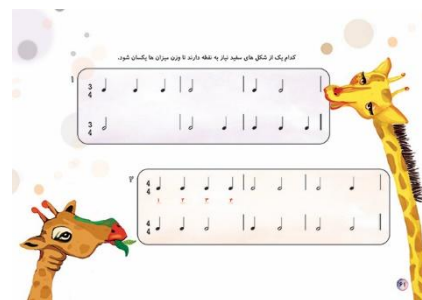
1. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 F4 | G4 A4 B4 C5 |

2. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

3. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

4. $\frac{2}{4}$ C4 D4 E4 | F4 G4 A4 | B4 C5 |

۶۱ تمرین نت های نقطه دار در قالب وزن های مختلف:

راهنمای جلد دوم گل پونه ها

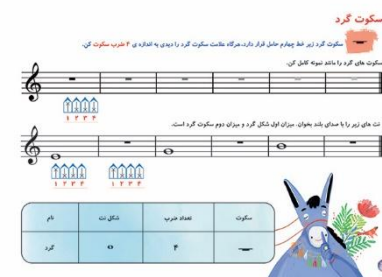
شماره
صفحه
توضیحاتی در مورد برخی درس ها و نحوه‌ی تدریس مطالب این کتاب
ویژه مربیان و اولیاء

تصویر کتاب

۱

سکوت گرد:

برای اجرای سکوت‌ها می‌توان برحسب کشش از خود کلمه "سکوت" استفاده کرد. برای شکل سکوت گرد؛ کلمه‌ی "سکوت" را به اندازه ۴ ضرب، برای شکل سکوت سفید؛ ۲ ضرب و برای سکوت سیاه؛ ۱ ضرب می‌کشیم. اما بهتر است از کلمات "پیس" و "هیس" که برای بچه‌ها بسیار جذاب و شیرین است استفاده کرد. در نهایت صحیح‌تر است که از کلمه "اوم" برای سکوت‌ها استفاده نمایید، که حالت استانداردتری را منتقل می‌کند.

۲

سکوت سفید:

مربی به صورت جداگانه پس از تدریس سکوت سفید، نمونه‌هایی را جهت نت‌خوانی کودکان بر روی تابلو نوشته تا بچه‌ها آن را اجرا و به طور کامل درک کنند.

۳

سکوت سیاه:

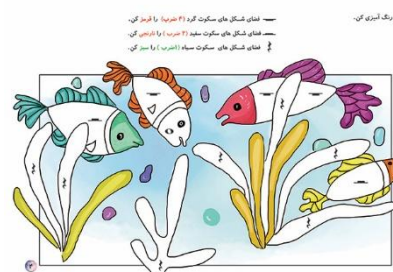
- مربی به صورت جداگانه پس از تدریس سکوت سیاه، نمونه‌هایی را جهت نت‌خوانی کودکان بر روی تابلو نوشته تا بچه‌ها آن را اجرا و به طور کامل درک کنند.
- مربی بایستی در این مرحله با تمرینات کلاسی، تفاوت کشش شکل های گرد، سفید و سیاه را به خوبی تمرین کنند.

۴

تمرین:

برای گروه های سنی الف و ب

نت را با صدای بلند بخوان به شکل های سکوت و آواز کن. همیشه آهسته بر سرعت آواز خوانی اضافه کن.

۵

نت خوانی:

بهتر است مربی برای بچه های کوچک تر نمونه هایی ساده تر از این نوع تمرین ها را نوشته تا بچه ها اجرا کنند.

۶

تمرین تفکیک وزن میزان ها و محل قرارگیری خط میزان ها (بدون توضیح)

با توجه به وزن میزان های زیر هر خط خط میزان بکشد.

۷

تمرین (بدون توضیح)

در جدولی پاسخ های صحیح علامت ✓ و نادرست علامت ✗ قرار ده.

۱	$\text{♩} + \text{♩} = ۶$	✗
۲	$\text{♩} + \text{♩} = ۴$	
۳	$\text{—} + \text{♩} = ۳$	
۴	$\text{♩} + \text{—} = ۴$	
۵	$\text{♩} + \text{♩} = ۵$	
۶	$\text{—} + \text{♩} = ۵$	
۷	$\text{♩} + \text{—} = ۴$	
۸	$\text{—} + \text{♩} = ۷$	

۸

تمرین:

توجه کودک را به کسر میزان معطوف می کنیم و تاکید می کنیم در هر جای خالی فقط یک نت قرار دهیم.

در کدام دو میزان های زیر با یک نت جای لی با لی می کشیم؟

۹

تمرین دیکته ریتم (بدون توضیح)

در هر ۱۵ ثانیه یک تصویر به شما نشان داده می شود. با توجه به تصویر و صدای ضبط شده در هر ۱۵ ثانیه یک تصویر به شما نشان داده می شود. با توجه به تصویر و صدای ضبط شده در هر ۱۵ ثانیه یک تصویر به شما نشان داده می شود.

۱۰ تمرین دیکته ریتم (بدون توضیح)

در هر خانه دو خط است. خط بالایی را برای ضربان و خط پایینی را برای سکوت استفاده کنید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید.

۱۱ تمرین دیکته ریتم (بدون توضیح)

در هر خانه دو خط است. خط بالایی را برای ضربان و خط پایینی را برای سکوت استفاده کنید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید. در هر خانه یک ضربان یا سکوت را بنویسید.

۱۲ تمرین انواع سکوت (بدون توضیح)

دو خط برای هر سکوت را با خط بکشید.

تک خط را با خط بکشید. دو خط را با خط بکشید. سه خط را با خط بکشید. چهار خط را با خط بکشید.

۱۳ تمرین انواع وزن:

کودک به دلخواه در هر میزان با توجه به کسر میزان در هر خط میزان ها را کامل کند.

در هر خطی به اندازه ۴ ضربان خط بکشید.

در هر خطی به اندازه ۳ ضربان خط بکشید.

در هر خطی به اندازه ۲ ضربان خط بکشید.

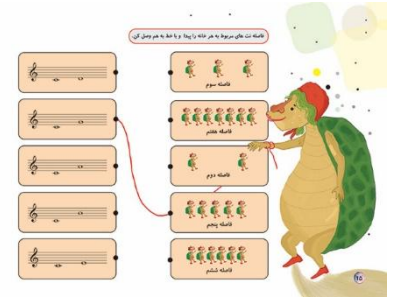
۱۴ فواصل:

تدریس فواصل به بچه‌های پیش دبستانی ضرورتی ندارد؛ هر چند طی آموزش‌های عملی ثابت شد که بسیاری از آن‌ها قادر به شمردن فواصل هستند و به طور کامل مفهوم فاصله را درک می‌کنند.

فاصله

مسافت میان دو نت موسیقی را "فاصله" می‌گویند.

۱۵ تمرین فواصل (بدون توضیح)

۱۶ تمرین صدای قوی و ضعیف (فورته پیانو):

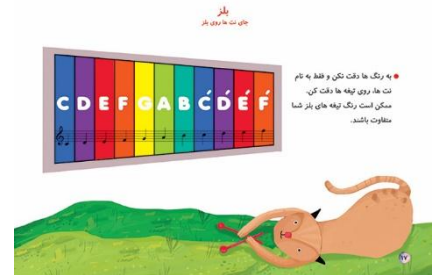
صدای قوی را فورته و صدای ضعیف را پیانو می گوئیم.

۱۷ آشنایی با تیغه های بلز به صورت ساده

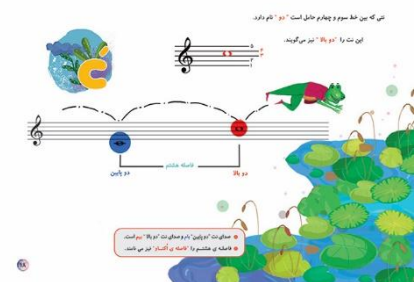
از روی رنگ آموزش ندهید...

چون بسیاری از بلزها و تیغه های سازها، دارای رنگ نیستند یا ممکن است رنگی متفاوت داشته باشند.

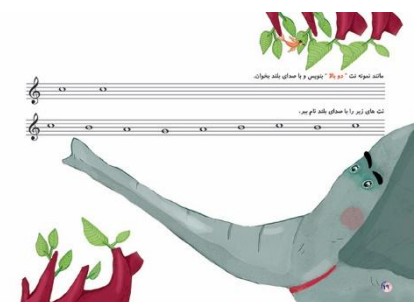
۱۸ آموزش نت دو بالا و فاصله هشتم (اُکتاو):

صدای هر کدام از نت های پایین و بالا را در فاصله هشتم روی پیانو اجرا کنید تا بچه ها متوجه تفاوت آن ها شود. بچه ها با توجه به آمادگی ذهنی خود نت های "می بالا" و "فا بالا" و ... را فقط با توضیح مربی بر روی تابلو و طی چند خط نت خوانی فرا می گیرند. آموزش مفهوم هشتم به بچه های پیش دبستانی لزومی ندارد.

۱۹ تمرین:

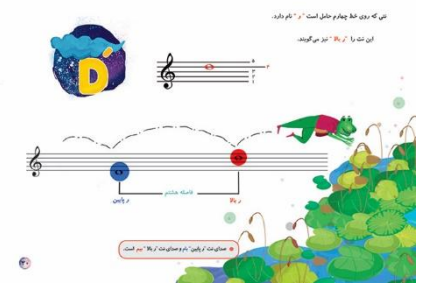
بهتر است این تمرین سر کلاس با پیانو تمرین شود.

۲۰

آموزش نت دو بالا و فاصله هشتم (اُکتاو):

صدای هرکدام از نت‌های پایین و بالا را در فاصله هشتم روی پیانو اجرا کنید تا بچه‌ها متوجه تفاوت آن‌ها شود. بچه‌ها با توجه به آمادگی ذهنی خود نت‌های "می بالا" و "فا بالا" و ... را فقط با توضیح مربی بر روی تابلو و طی چند خط نت‌خوانی فرا می‌گیرند. آموزش مفهوم هشتم به بچه‌های پیش دبستانی لزومی ندارد.

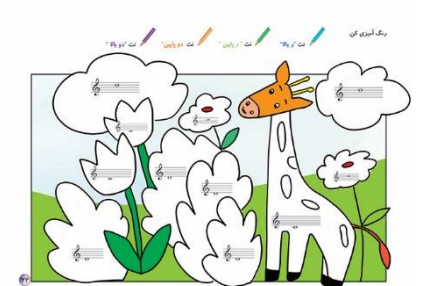
۲۱

تمرین (بدون توضیح)

۲۲

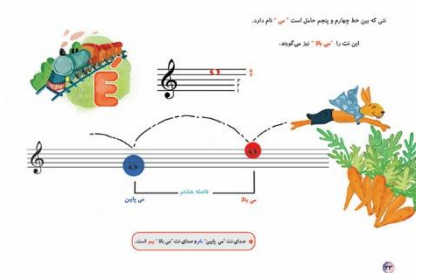
تمرین (بدون توضیح)

۲۳

آموزش نت دو بالا و فاصله هشتم (اُکتاو):

صدای هرکدام از نت‌های پایین و بالا را در فاصله هشتم روی پیانو اجرا کنید تا بچه‌ها متوجه تفاوت آن‌ها شود. بچه‌ها با توجه به آمادگی ذهنی خود نت‌های "می بالا" و "فا بالا" و ... را فقط با توضیح مربی بر روی تابلو و طی چند خط نت‌خوانی فرا می‌گیرند. آموزش مفهوم هشتم به بچه‌های پیش دبستانی لزومی ندارد.

۲۴

تمرین:

تمرین با پیانو انجام شود.

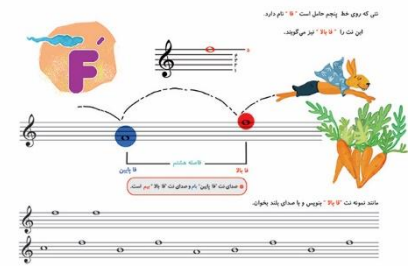

۲۵

آموزش نت دو بالا و فاصله هشتم (اُکتاو):

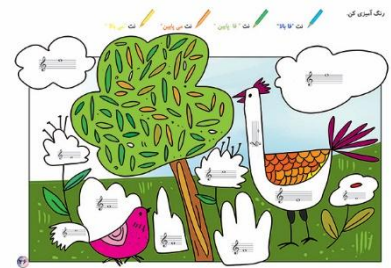
تمرین:

آن‌ها شود. بچه‌ها با توجه به آمادگی ذهنی خود نت‌های "می بالا" و "فا بالا" و ... را فقط با توضیح مربی بر روی تابلو و طی چند خط نت‌خوانی فرا می‌گیرند. آموزش مفهوم هشتم به بچه‌های پیش دبستانی لزومی ندارد.

۲۶

تمرین (بدون توضیح)

۲۷

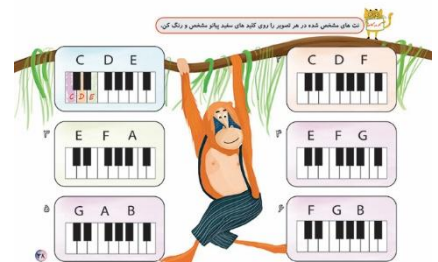
تمرین:

آشنایی با فواصل نت‌ها به صورت نامحسوس و همچنین آشنایی با کلیدهای ساز ملودیکا یا پیانو برای مربیانی که به تدریس این ساز می‌پردازند، بسیار کمک کننده است.

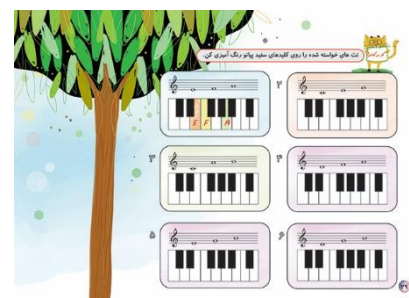
۲۸

تمرین (بدون توضیح)

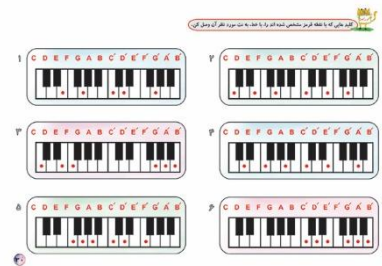

۲۹

تمرین (بدون توضیح)

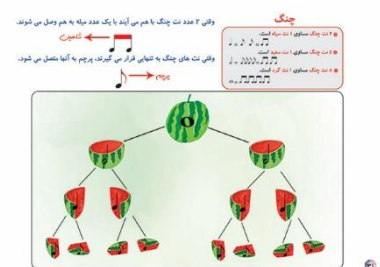

۳۰ تمرین (بدون توضیح)

۳۱ آشنایی با شکل چنگ:

تقسیم بندی کشش نت ها را از نت گرد شروع می کنیم تا بتوانیم نت چنگ را به خوبی برای کودک تفهیم کنیم.

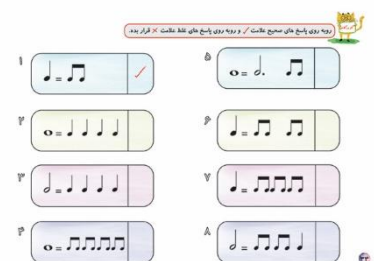

۳۲ شیوه ی دست زدن برای کشش چنگ:

هر نت سیاه برابر با ۲ نت چنگ می باشد.

۳۳ تمرین (بدون توضیح)

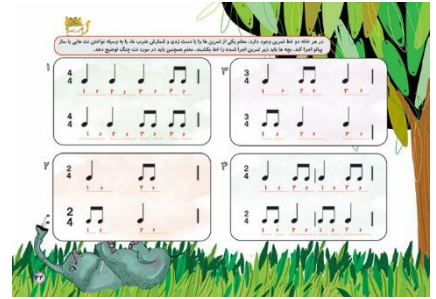

1.

2.

3.

4.

در این قسمت کودک باید کاملاً با زمان بندی نت چنگ آشنا شده باشد تا بتواند سکوت چنگ را درک کند.

یادآوری

نت چنگ و سکوت چنگ: گویا ترین زمان را در بین سکوت های زیر دارد.

نام سکوت ها	شکل نت ها	نام نت ها	شکل نت ها
سکوت گرد	—	=	گرد
سکوت سلب	—	=	سلب
سکوت سلبه دار	—	=	سلبه دار
سکوت سیاه	—	=	سیاه
سکوت چنگ	—	=	چنگ

۳۸

تمرین:

توجه کودک باید به کسر میزان هم باشد.

در این تمرین با کسر میزان ۳/۴ و ۴/۴ کار می‌کنیم. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد.

۳۹

تمرین (بدون توضیح)

در این تمرین با کسر میزان ۴/۴ و ۳/۴ کار می‌کنیم. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد.

۴۰

تمرین (بدون توضیح)

در این تمرین با کسر میزان ۲/۴ و ۳/۴ کار می‌کنیم. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد.

۴۱

تمرین (بدون توضیح)

در این تمرین با کسر میزان ۳/۴ و ۴/۴ کار می‌کنیم. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد.

۴۲

تمرین (بدون توضیح)

در این تمرین با کسر میزان ۴/۴ و ۳/۴ کار می‌کنیم. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد. در هر خط یک کسر میزان درج شده است که باید به آن توجه کرد.

۴۳ نت خوانی

بهتر است مربی برای بچه‌های کوچک‌تر نمونه‌هایی ساده‌تر از این نوع تمرین‌ها را نوشته تا بچه‌ها اجرا کنند.

نت خوانی از: فرید در برسات نت خوانی انتخابی

۴۳

۴۴ نت خوانی:

بهتر است مربی برای بچه‌های کوچک‌تر نمونه‌هایی ساده‌تر از این نوع تمرین‌ها را نوشته تا بچه‌ها اجرا کنند.

نت خوانی از: فرید در برسات نت خوانی انتخابی

۴۴

۴۵ برای گروه سنی ب، ج و د مناسب است.

خط اتحاد

وقتی نت‌ها روی یک خط حامل یا یک سلم‌کمان به وسیله ی یک خط به هم وصل شده باشند، آن خط را "خط اتحاد" می‌نامند. به عبارتی هرگاه دو نت هم‌نام را به هم وصل کردیم، کششی آن‌ها را با هم بی‌معنی می‌شود.

۴۵

۴۶ تمرین (بدون توضیح)

تمرین: در خط حامل زیر "خط اتحاد" قسمت با علامت درست و یا Nk از دو سرچ رو آهسته‌آهسته

۴۶

۴۷ تمرین (بدون توضیح)

تمرین: در خط حامل زیر "خط اتحاد" قسمت با علامت درست و یا Nk از دو سرچ رو آهسته‌آهسته

۴۷

۴۸

تمرین (بدون توضیح)

این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

خط اتصال

تذکره: این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

۴۹

برای گروه سنی ب، ج و د مناسب است.

خط اتصال

تذکره: این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

۵۰

تمرین (بدون توضیح)

خط اتصال

تذکره: این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

۵۱

آموزش سیاه نقطه دار

سیاه نقطه دار

تذکره: این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

نوع نت	نوع ضرب	نوع خط
نقطه	۱	خط
نقطه	۲	خط
نقطه	۳	خط
نقطه	۴	خط
نقطه	۵	خط
نقطه	۶	خط
نقطه	۷	خط
نقطه	۸	خط
نقطه	۹	خط
نقطه	۱۰	خط
نقطه	۱۱	خط
نقطه	۱۲	خط

۵۲

تمرین (بدون توضیح)

تذکره: این آهنگ را با صدای خود و با یک دوک یا یک جاسی، با صدای خود، تمرین کنید.

نوع نت	نوع ضرب	نوع خط
نقطه	۱	خط
نقطه	۲	خط
نقطه	۳	خط
نقطه	۴	خط
نقطه	۵	خط
نقطه	۶	خط
نقطه	۷	خط
نقطه	۸	خط
نقطه	۹	خط
نقطه	۱۰	خط
نقطه	۱۱	خط
نقطه	۱۲	خط

۵۳ آموزش وزن های ۲ تایی ترکیبی:

[illegible]

۵۴ تمرین (بدون توضیح)

[illegible]

۵۵ تمرین (بدون توضیح)

الزارع والحمار
The Farmer and the Hare

هذه أغنية من أغاني الأطفال التي تعلمهم الحروف والأصوات في اللغة العربية. يمكنهم من التعرف على الحروف والأصوات في اللغة العربية. يمكنهم من التعرف على الحروف والأصوات في اللغة العربية.

1

2

3

4

5

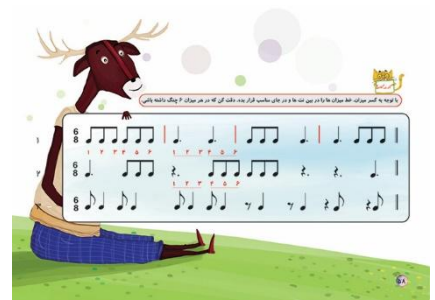
۵۶ تمرین (بدون توضیح)

[illegible]

۵۷ تمرین (بدون توضیح)

[illegible]

۵۸ تمرین (بدون توضیح)

۵۹ تمرین (بدون توضیح)

۶۰ تمرین (بدون توضیح)

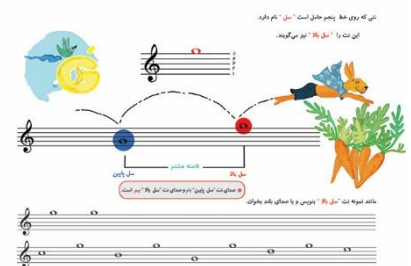
۶۱ تمرین (بدون توضیح)

۶۲ آموزش نت دو بالا و فاصله هشتم (اُکتاو):

صدای هر کدام از نت‌های پایین و بالا را در فاصله هشتم روی پیانو اجرا کنید تا بچه‌ها متوجه تفاوت آن‌ها شود. بچه‌ها با توجه به آمادگی ذهنی خود نت‌های "می بالا" و "فا بالا" و ... را فقط با توضیح مربی بر روی تابلو و طی چند خط نت‌خوانی فرا می‌گیرند. آموزش مفهوم هشتم به بچه‌های پیش دبستانی لزومی ندارد.

– برای گروه‌های سنی ج و د مناسب است.

۶۳ تمرین (بدون توضیح)

۶۴ تمرین (بدون توضیح)

علامت‌های تغییر دهنده‌ی دیز و بمل، مفهوم پرده و نیم‌پرده:

تدریس این مبحث به صورت کامل برای بچه‌های کوچک‌تر ضرورتی ندارد و می‌توان فقط به ذکر نام و تأثیر آن‌ها بر روی نت‌ها هنگام نواختن ساز — مثل فلوت ریکورد — اشاره کرد. به بچه‌های بزرگ‌تر علاوه بر تدریس پرده و نیم‌پرده، می‌توان الگوی گام ماژور را نیز آموزش داد. در صفحه بعد ۲ صفحه از کتاب تک جلدی آورده شده است. بنا به توصیه برخی مربیان و عزیزان، نسبت به حذف این درس در جلد دوم کتاب اجتناب کرده و آن را به صورت اختیاری برای تدریس مربیان اینجا قرار دادیم. مربیان عزیز در صورت صلاحدید می‌توانند نسبت به آموزش پرده و نیم‌پرده ها، برای گروه‌های سنی بزرگسال اقدام نمایند.

پرده و نیم پرده

فاصله‌ی بین هر پله تا پله بعدی را نیم پرده می‌گویند. یک "اکتاو" شامل ۱۲ نیم پرده است. فاصله‌ی برخی از نت‌ها شامل ۲ نیم پرده است. مانند فاصله‌ی بین نت "دو" تا "ر".

فاصله‌ی برخی از نت‌ها فقط شامل ۱ نیم پرده است. مانند فاصله بین "می" تا "فا".

فاصله‌ای را که شامل ۲ نیم پرده است، "پرده" می‌نامند.

فاصله‌ای را که شامل ۱ نیم پرده است، "نیم پرده" می‌نامند.

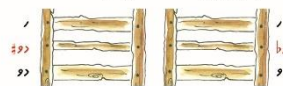

فاصله‌ی نت‌های "می" تا "فا" و "می" تا "دو"، "نیم پرده" و فاصله‌ی بین بقیه نت‌ها "پرده" است.

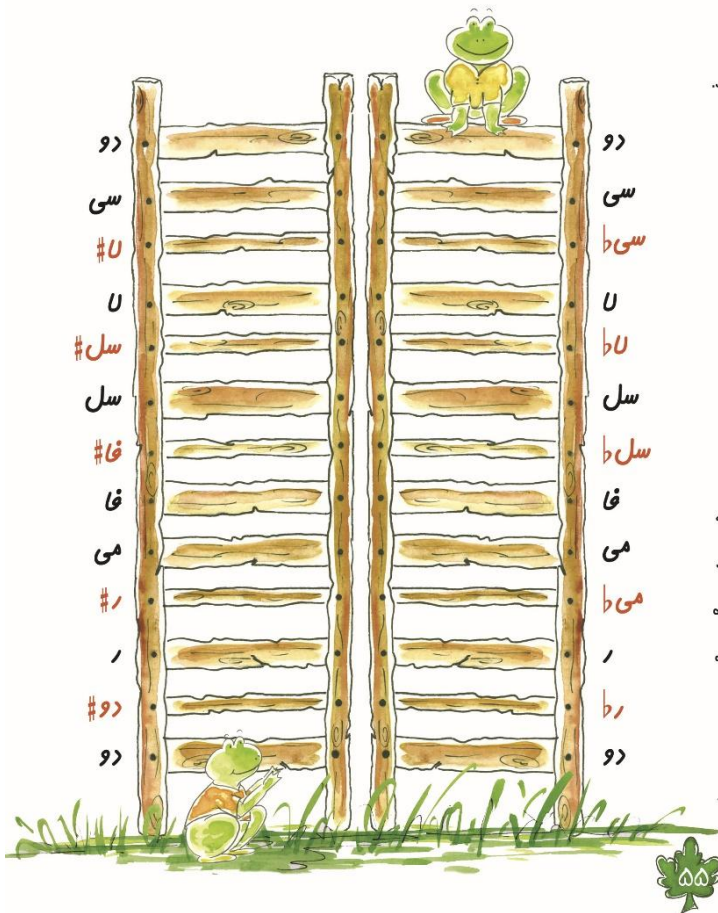
فاصله‌های ۱ پرده‌ای را می‌توان به وسیله علامت‌های "دیز" و "بمل" به دو قسمت نیم‌پرده‌ای تقسیم کرد.

علامت "دیز" به شکل # است و هرگاه جلوی نتی قرار گیرد، صدا به اندازه‌ی نیم پرده به طرف بالا می‌رود، پس صدا به اندازه‌ی نیم پرده نازک می‌شود.

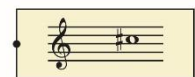
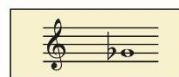
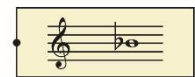
علامت "بمل" به شکل b است و هرگاه جلوی نتی قرار گیرد، صدا به اندازه‌ی نیم پرده به طرف پایین می‌رود، پس صدا به اندازه‌ی نیم پرده کلفت می‌شود.

هرگاه بخواهید صدای نت‌ها را به اندازه‌ی نیم پرده بالا ببرید از علامت # و هرگاه بخواهید صدای نت‌ها را به اندازه‌ی نیم پرده پایین آورید از علامت b استفاده کنید.

نت‌های کدام یک از خانه‌های زیر هم صدا هستند. آن‌ها را با خط به هم وصل کن.

VOI. 2

Gol pooneh'ha

Teaching Music Fundamentals to Children

Monireh Rafeian E.
Majid Rafeian E.

مؤسسه فرهنگی هنری بسته نگار سپاهان
اصفهان، خانه اصفهانیان، خیابان گلخانه، سه راهه راه فرعی، پلاک ۶۶
تلفن: ۰۳۱-۴۴۹۰۳۰۰ و ۰۳۱-۴۴۹۰۳۰۱ | فکس: ۰۳۱-۴۴۹۰۳۰۲
www.BastehNegar.com | info@BastehNegar.com
این کتاب دارای هولوگرام، با کد رهگیری اختصاصی
بر روی جلد است. لطفاً کد ۷ رقمی مندرج بر روی
هولوگرام را به شماره ۵۰۰۰۲۱۰۴ ارسال کنید و ما
را در جهت جلوگیری از چسب غیر قانونی کتاب
یاری فرمایید.